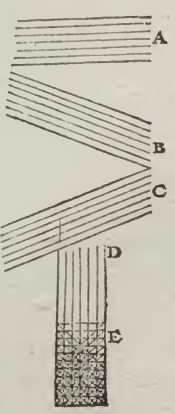

de retentio, quàm ea sit cuius beneficio cor, uentriculus, uesica, uterusque familiare nutrimentum sibi seruant, & retinent. Motus igitur omnibus partibus proprii, atque alijs non subministrantes insita partibus duntaxat ui, citra fibrarum opem omnino fiunt. Sed partes quas aut attractionem, aut retentionem, aut expulsionem partibus alijs, uel toti etiam corpori administrantem & commodam subire necessum est, ad eam functionem fibras quasdam sibi uendicant, quarum auxilio illam complent. Et quemadmodum tres specie sunt motus, ita quoque triplex fibrarum genus à Natura constructum est, rectum uidelicet, obliquum & transuersum. Ac rectæ quidem fibræ attractioni conducunt, obliquæ autem retentioni, transuersæ expulsion.

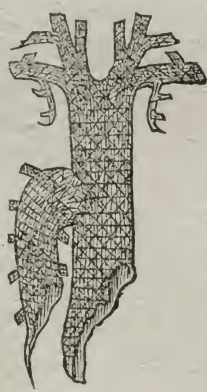
Fibrarum species & functiones.

Rectæ fibræ rectæ delineatio, in qua A rectæ uersas indicat, B autem C uersusque obliquæ quatuor generis differentias, D uero rectas. At E triplex fibrarum generis implexum quodammodo exprimit, quem mox subiicienda uenæ effigies accuratius proponet.

partem ex usu erat, intertextas esse, expendere haud grauibitur. Idem spectabit, dum bouis uesicam, aut anserum ingluuiem inflari intuebitur: quandoquidem triplex illud fibrarum genus in distenta uesica manifestò sese spectandum offeret. Contra si membranam aliquam, ut quæ costas succingit, aut peritonæum, in manus quis assumpserit, leui negotio discet hanc simplex similemque corpus esse omni ex parte sibi par, nullisque eiusmodi fibris conformatum. Quum itaque uena (ut oratio unde discesserat reflectatur) organum sit, uniuerso corpori in sanguinis administratione utiliter subseruiens, Natura corpus ipsius membraneum ac fistulæ instar cauum constituit, ac certis quibusdam fibris, non autem ut forserebat intertexuit, ijs nempe quas sanguinis administrationi utiles fore cognouit. Quamobrem quum sciret uenâ necessariò sanguinem

Venæ causa portio à dextro cordis sinu ad ingultum usque descendens, qua fibrarum in uenarum corpore natura doctissime grauius studiose finimus. Si forte interrim ramorum hic passim abtruncatorum ratione experis, hanc uenæ portionem integre causæ uenæ delineationi, quinti Capitis fini subiicienda confer, in illa quid D, E, G, H, I, K, N, S, T, & à indicent perpendens.

Affinitas & non peculiaris uenæ tunicæ.

ad se admissuram, rectas illi communicauit fibras, quibus uena sanguinem in ipsius alliceret cavitatē. Deinde quia sanguinis ad subsequenter uenæ partem tanquam per riuum propulsione opus erat, transuersis quoque fibris eam donauit. Ne uero statim uniuersus sanguis in proximam uenæ partem citramoram ex alia assumeretur propellereturue, obliquas etiam fibras uenæ corpori implicuit. Ex tribus itaque fibrarum generibus uenæ corpus instar albæ membranæque seu neruæ tunice constatum est, distendi & rursus (ut contentæ materiei appositè congruat) in se collabi aptum. Præter hanc peculiarem tunicam, uena aliam subinde affiscit, plerisque etiam corporis partibus communem. Quandocumque enim uenæ longo tramite aliquo ducuntur, aut ossi, aut duriori cuiuspiam corpori incumbunt, aut alicubi suspenduntur, tum membrana illis ueluti alia peculiaris tunica obtenditur. Huiusmodi tunica uenæ per uniuersum corpus induuntur, quoties extra uiscus aliquod, aut musculi corpus eminent, nec uisceri aut musculo intuxuntur. Tunc enim semper ex cõterminis membranæ alia quædam tenuis tunica ipsi obuoluitur, cum tutoris ductus, tum ad uicinas partes firmioris nexus gratia. Carterum uenæ corporibus quibusdam insertæ, ac in illis propagatæ, huiusmodi tunica nequaquam indigent, quòd abundè in illis corporibus firmentur, quòdque ea tunica impedimento esset, quo minùs promptè sanguis ex uenis sudaret, aut ut sanguis in uenis collectus, substantiæ alicuius uisceris uim tardius experiretur. Et hac potissimum ratione in nulla corporis parte, uenæ neque tenuiorem adipiscuntur suam peculiarem tunicam, neque in plures diffunduntur soboles, quàm in iecoris substantia, quæ succum in uenis contentum in sanguinem mutatura, suisque recrementis liberatura erat. Omnes uenas ratione primaria ut sanguinem singulis corporis partibus deferant, rerum Opifex procreauit: quanquam quibusdam earum ramis, ut portæ uenæ propa-

Venarum u.

fibris

DE HUMANI CORPORIS FABRICA
nibus, ad cibi in uentriculo elaborati ad iecoris portam (ut quæ in renes seorsum sanguinem deferunt) reperi co commemorabimus. Num uero ipse (ne sanguis fletum sentiens, per uenas deflueret) quandam sanguinem promptè affertum uelim, etiam si id omnibus confessis hac uirtus uenis tribuitur, ea non rubicundum par album. siquidem in omni naturali corporis nostri partibus sibi concoquantis colorem affiscit. Verum iam temperaria fabricetur, persequi.

QUID SIT ARTERIA ipsius substantia & usus.

ARTERIA uas est similiter uti cauum, quo uitalis spiritus, & sum corpus diffunduntur, quatuor (qui dilatatione ac contractione uitalis spiritus refocillantur, & Aristotelis tempore, artibus aut ore aërem in pulmonibus eundem educimus. Nobis uero uocantur arterias à uenis nonnulli ea atate distinguebant, qui pulsantes dicerent. Ad hunc sanè modum Hippocrates agitatio, quum in infantis partu uelox & magna & doctore calore præditam in corde irascibilem uim efficitur, uenæ flauum & spirituosum, ac per corpus impetrice sanguinem uniuerso corpori deducunt. Ita etiam quando in Timæo attestatur, cor simul & uenarum membra uehementè circumfunditur. Nam quum uenarum nunc, arteriæ dicerentur, sed tantum illam sic ueteres ratur, iure Plato ut distinguebat, quarum uenarum per omnia membra impetu defertur, meminit. Aristibus, & eorundem historia, subinde arterijs uenarum teream loca, is magnam arteriam causæ uenæ compulam minorem uenam crebrò appellat. Sed successu tingit, asperam uocare ueteres ceperunt: uasa autem pulsatia, naturalemque calorè recreantia, laues nuncupauere. Verum nunc sola quæ ab ore in pulmones diffunditur, suum nomen seruauit, asperamque arteria uocatur. Arteriæ itaque similiter ac uenæ membrano constant corpore, cõprimi ac in se collabi, & rursus distendi idoneo: at longè solidiori, duriori, ac ex pluribus tunicis cõformato. Arteria enim duas peculiare sibi uendicat tunicas, quarum exterior profecto robore ac crassitie uenarum peculiari tunice respondet, interior autem plurium dissectionis procerum suffragio, crassitie huius serè quintupla: ac postmodum totum arteriæ corpus ad uenam collatum sextuplum censetur. Hæc tunica quibusdam, quia durior & quauis membrana longè crassior sit, xanthopodis seu cartilaginea appellatur. Unde etiam Arabes forsitan arteriâ neruum pulsatilem uocauerunt. Tunice arteriæ similiter ut uenæ, fibris cõformatur: ac interior quidem transuersis duntaxat intertextitur, exterior uero rectis, & quibusdam mediocriter obliquis, transuersis autem nullis constat. Interior arteriæ tunica, ceu cutem quandam internæ intestinum & uentriculi superficiem modo continet.

Figura 12.

Figura 13.

Figura 14.

Figura 15.

Figura 16.

Figura 17.

Figura 18.

Figura 19.

Figura 20.

Figura 21.

Figura 22.

Figura 23.

Figura 24.

Figura 25.

Figura 26.

Figura 27.

Figura 28.

Figura 29.

Figura 30.

Figura 31.

Figura 32.

Figura 33.

Figura 34.

Figura 35.

Figura 36.

Figura 37.

Figura 38.

Figura 39.

Figura 40.

Figura 41.

Figura 42.

Figura 43.

Figura 44.

Figura 45.

Figura 46.

Figura 47.

Figura 48.

Figura 49.

Figura 50.

Figura 51.

Figura 52.

Figura 53.

Figura 54.

Figura 55.

Figura 56.

Figura 57.

Figura 58.

Figura 59.

Figura 60.

Figura 61.

Figura 62.

Figura 63.

Figura 64.

Figura 65.

Figura 66.

Figura 67.

Figura 68.

Figura 69.

Figura 70.

Figura 71.

Figura 72.

Figura 73.

Figura 74.

Figura 75.

Figura 76.

Figura 77.

Figura 78.

Figura 79.

Figura 80.

Figura 81.

Figura 82.

Figura 83.

Figura 84.

Figura 85.

Figura 86.

Figura 87.

Figura 88.

Figura 89.

Figura 90.

Figura 91.

Figura 92.

Figura 93.

Figura 94.

Figura 95.

Figura 96.

Figura 97.

Figura 98.

Figura 99.

Figura 100.